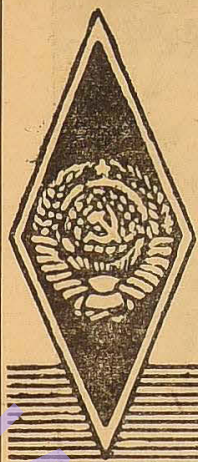

1989, 12 лютого
№ 1-12 12 ер
Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

ЗА НАУКОВІ КАДРИ

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА
ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р.

№ 1 (1734).

6 СІЧНЯ 1989 РОКУ.

Ціна 2 коп.

Ніби сумні добрі істоти під снігом — автомобілі з погаслими очима - фарами. «Не розкіш, а засіб пересування», кинута коштовна забава. Вдвоє коштовна через те, що отруєє існування людей (і не тільки звичайних заздрісників) фізіологією свого бензиноспоживаючого та газотворчого організму.

Позираючи на «собачий майданчик» під стінами університету — центру боріння за екологічну чистоту, мимоволі запитуєш себе: то що, назад, у часи лудистів? Будемо трощити безсловесних колісних слонопотамів? Чи примусимо власників вигулювати їх в іншому місці?

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

1. ЯКІ ПРОБЛЕМИ ОБГОВОРЮВАЛИ РЕКТОРИ УНІВЕРСИТЕТІВ В ІТАЛІЙСЬКОМУ МІСТІ ПАЛЕРМО?

1—3 стор.

2. ЩО ВИРІШИВ ПАРТКОМ З ПИТАННЯ ПРО СТУДЕНТСЬКІ ГУРТОЖИТКИ?

2 стор.

екологія

У грудні в Італії відбувся не зовсім звичайний науковий форум — у старовинному сіцилійському містечку Палермо зустрілися ректори італійських та радянських університетів. Обговорювалася проблема надзвичайної важливості — роль університетів в екологічному вихованні та навчанні майбутньої інтелектуальної еліти суспільства. У складі радянської делегації були ректори Вільнюського, Іркутського, Єреванського, Казанського, Київського, Латвійського, Московського, Тбіліського, Харківського держуніверситетів, а також ректор ОДУ професор І. П. Зелінський. Наш кореспондент попросив його відповісти на ряд запитань.

— Ігоре Петровичу, насамперед, хотілося б розпитати про саму атмосферу зустрічі, рівень її організації та проведення, про ставлення сіцилійців до представників нашої країни.

— Що стосується рівня, досить було згадати виступ перед учасниками зустрічі у перший день представника парламенту, відомого Фанфані, колишнього прем'єр-міністра Італії. Громадськість Палермо і в цілому Сіцилії поставились до цієї події з великою увагою. Ми знаходилися там у дні, коли весь світ захлинула хвиля співпереживання, співчуття трагедії армянського народу, який постраждав у результаті катастрофічного землетрусу. Щодня, крім основної

роботи, ми брали участь у мітингах, прийомах, зустрічах, пов'язаних із наданням допомоги Вірменії. Сіцилійці добре знають, що таке стихія, і пам'ятають, яку допомогу надавала їм наша країна. Вони не залишилися байдужими до чужого горя, і лише за три дні збрали 15 мільярдів лір.

— Які основні питання хвилювали учасників зустрічі?

— Роль університетів в екологічній освіті та вихованні. Це по-перше. Друге — розвиток екологічних досліджень. І, нарешті, узгодження цих двох питань у професійному та регіональному відношенні. Що треба підкреслити? Вік НТР призвів до розшарування, роздібнення різних дисциплін, технократизації,

превалювання думок про економічний успіх будь-якою ціною. Але ця теза поступово змінюється принципом єдності досліджень за обов'язкового пріоритету екології: не нашкодити природі, не нашкодити самим собі. На зустрічі розглядалися приклади

дивної безпечності, безвідповідальності людини, що призвели до екологічних мікрокатастроф. Це, якщо хочете, сумні моделі, котрі ілюструють, що можна натворити, ігноруючи тенденції екосистеми. Отже, сучасний спеціаліст — це головне положення екологічної освіти і виховання — повинен отримати не тільки хороше професійне знання, він зобов'язаний добре розбиратися у питаннях взаємодії людини, її діяльності з природою, бути освіченим гуманітарно і соціально, а отже — гуманно. Мова йде про виховання громадянина, хранителя нашого спільного дому — всієї планети.

[Закінчення на 3-й стор.]

Вісник ОДУ

Засідання Вченої ради історичного факультету

Було присвячене питанням розвитку історичного краєзнавства в нашому місті. На засіданні були присутні працівники музеїв, Облдержархіву, обласної організації Товариства охорони пам'яток історії і культури, НБ ОДУ, представники краєзнавчої секції «Одесика».

У виступах університетських істориків професорів М. Ю. Раковського, С. Й. Аппатова, З. В. Першиної, доцентів А. Д. Бачинського, О. С. Овечкіна, В. П. Ващенко, І. К. Калмакана та інших порушувалися різні проблеми, пов'язані з подальшим відтворенням історії Одеси і Одещини, залученням студентської молоді до роботи на цій важливій дільниці ідеологічного та інтернаціонального виховання.

З цікавими довідками та пропозиціями виступили бібліограф НБ ОДУ В. С. Фельдман, заступник голови секції «Одесика» Р. А. Владимирська, відповідальний секретар обласної організації товариства охорони пам'яток А. С. Трубин, директор Облдержархіву В. М. Марченко.

Присутні обговорювали різні аспекти організації та проведення у квітні ц. р. під егідою ОДУ Товариства охорони пам'яток, товариства «Знання» першої обласної конференції з історичного краєзнавства, підготовки збірника тез конференції, редакційно-видавничої діяльності напередодні 200-річчя Одеси, створення ради, яка б координувала всю цю роботу.

3 тайників

«спецхрана»...

Повертаються до нас усе нові й нові книжні багатства. Праці М. І. Бухаріна, «Записки Інститута Леніна» (1927 р.) з історичними промовами членів ЦК 23 (10).X.1917 р., книга спогадів соратників В. І. Леніна (1925 р.), «Вестник Коммунистической академии» (1924 г.), багато інших рідкісних видань представлені на виставці, організованій Науковою бібліотекою Одеського держуніверситету.

Величезний інтерес представляє розділ експозиції, пов'язаний з історією революції. Окремі збірники розповідають про революційні події 1905 року в Білорусії, Харкові, Рязанській губернії. Тут слід виділити, зрозуміло, працю Є. З. Волкова «Среди моряков и речников торгового и военного флота, 1906—1914 гг.», збічник «1905 год. Революционное движение в Одессе и Одещине» і «Потемкинские дни на Черном море», видані до 20-річчя першої російської революції. Багато визначної літератури — в спеціальній добірці «3 історії комсомолу».

Сумні асоціації викликають «книжкові шедеври» сталінської епохи — «Очерки истории ВКП(б)» 1937 року, видані тоді ж книга «Приговор народа». Ось лише дві назви глав з останньої: «Троцкисты — лютые враги народа», «Земля не знала хищников таких».

У розділі «Мемуари» — книги Григорія Гапона, Бориса Савенкова, «Поход на Москву» генерала Денікіна та інші видання, про існування яких раніше мало хто здогадувався. Мабуть, недостатньо представлений «Відділ літературний».

— У даний час, — пояснює завідувача спецфондом НБ ОДУ З. С. Лебедева, — готуємо нову експозицію, де художньо література буде представлена ширше.

Додамо, що готувати виставку Зінаїді Степанівні допомагали бібліографи Т. І. Логаїнова та С. І. Головка.

Інтерес до виставки величезний. Багато з представлених книжок уже зараз замовлені, на інші — черга. І це зрозуміло, бо вони — сама історія, вони — наша гордість і наш біль. І тому завжди повинні бути з нами.

Ю. ВІНОГРАДОВ.

У ПАРТКОМІ ОДУ

На черговому засіданні парткому розглянуто питання про стан трудової дисципліни в підрозділах університету (інформація М. Х. Копита), про створення в університеті ради по вивченню громадської думки (інформація І. М. Ковалю), про підготовку видання історії Одеського держуніверситету (інформація Л. О. Ануфрієва і П. Ю. Єфимова).

Були заслухані звіти комуністів І. Г. Рутівського та М. Г. Нечаєва про готовність гуртожитків до експлуатації в зимовий період, а також затверджено резерв на заміщення керівних посад в університеті на 1989 рік і план роботи парткому на I квартал ц. р.

За висновком комісії, що перевіряла стан трудової дисципліни, незважаючи на неодноразові зауваження, на окремих факультетах продовжує мати місце плутанина в організації роботи деканатів. Немає графіків роботи деканів і заступників деканів (філфак, РГФ). Кабінети завідуючих кафедр, як правило, зачинені (юрфак та інші). Все це не кращим чином позначається на загальному ритмі роботи колективів, ускладнює спілкування викладачів та студентів із службовими особами.

Є й позитивні приклади. Зуміли налагодити чітке функціонування адміністративних органів на хімічному, біологічному, геолого-географічному факультетах.

Партком звернув увагу секретарів цехових партійних організацій і партгрупоргів на необхідність постійно і більш конкретно займатися питаннями трудової дисципліни.

Адміністрації університету запропоновано визначити чіткий порядок роботи деканів, їх заступників і завідуючих кафедрами.

У зв'язку з підготовкою до 125-річчя університету планується видання історії Одеського університету, в якій знайшли б відображення реальні здобутки одного з найстаріших навчальних закладів на Україні.

Товариші, які виступили з цього питання, вказали на необхідність скористатися ювілеєм для активізації патріотичного виховання молоді на історії рідного університету, надати регулярного характеру таким заходам як наукові читання з історії ОДУ та ін.

Гостро пройшло обговорення звітів комуністів Рутівського та Нечаєва. Стан наших гуртожитків — питання справді наболіло. Вперше за багато років сьогодні наявність площі в гуртожитках дозволяє забезпечити санітарну норму на кожного студента. В гуртожитках 780 місць.

На утримання гуртожитків щороку університет витрачає 422 тис. карбованців. Оплата мешканцями за проживання становить 90 тис. карбованців на рік. Найбільш вразливим місцем в утриманні гуртожитків слід вважати неприпустимо безвідповідальне ставлення студентів до своїх побутових обов'язків, невміння дотримуватися правил соціалістичного співжиття. Безліч порушень порядку збереження соціалістичної власності. Це викликає особливу стурбованість, якщо врахувати, що тільки на два щойно введені в дію гуртожитки придбано м'яких меблів на 430 тис. карбованців.

У ході обговорення питання товариші, які виступили, наголошували на тому, що керівники АГЧ Рутівський І. Г., Нечаєв М. Г., дирекція студмістечка і керівники різних гос-

подарських служб ще не все роблять з метою створення нормальних умов для проживання студентів.

Обгрунтованими залишаються скарги на незадовільну роботу системи опалення, явно халтурний ремонт сантехнічного обладнання, експлуатацію електроенергетичного господарства та водопостачання.

Гострій критиці було піддане керівництво учбово-експериментальних майстерень, які зволікають з виконанням термінових замовлень для гуртожитків.

Деканати, факультетські партійні і профспілкові організації послабили виховну роботу в гуртожитках (юрфак, філфак, геолфак, мехмат та ін.).

Комітет комсомолу, профком студентів не надають необхідної допомоги студентам у втіленні в життя самоврядування.

Вказано також на безпринциповість партбюро АГЧ в оцінці діяльності господарників університету.

У прийнятій постанові з обговорюваного питання комуністу Рутівському І. Г. запропоновано до 15 лютого ц. р. усунути перелічені недоліки, посилити контроль і вимогливість до служб і відділів АГЧ.

Партком зобов'язав комітет комсомолу, профком студентів провести до 1 лютого семінар членів студрад з питань самоврядування.

25 січня ц. р. на черговому засіданні парткому буде заслухана інформація про перші кроки по усуненню недоліків у роботі гуртожитків.

Як щойно повідомили в парткомі, робітники УЕМ взяли зобов'язання прискорити виконання замовлень для гуртожитків.

мов, Е. О. Нушикян, М. М. Чесноков;

22 ЛЮТОГО. Про роботу комуністів завідуючих кафедрами суспільних наук по перебудові викладання суспільних наук і вдосконаленню виховної роботи.

Відповідальні: В. В. Анищук, О. В. Чайковський, І. М. Коваль, Л. О. Ануфрієв.

22 БЕРЕЗНЯ. Про роботу партійних організацій фізично-

го та біологічного факультетів із самодіяльними об'єднаннями молоді і розвиток студентського самоврядування.

Відповідальні: І. М. Коваль, Ю. П. Бошко, С. А. Мариняко, С. І. Кулаженко.

Партійний комітет просить всіх бажаючих взяти участь у підготовці вказаних питань. Всі пропозиції, зауваження, думки надсилати у партком або в редакцію «ЗНК».

робіт (за погодженням керівника відповідного підрозділу) співробітників і студентів університету (без відриву від основної роботи, навчання). Чисельність виконавців визначається відповідальним за виконання роботи.

3. Вносити пропозиції по заохоченню працівників, які беруть активну участь у вивченні громадської думки.

III. РАДА НЕСЕ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА:

1. Дотримання етики проведення опитувань.

2. Надійність і вірогідність отриманої інформації.

3. Якість матеріалів, представлених за результатами робіт.

IV. ПЕРІОДИЧНІСТЬ ВИКОНАННЯ РОБІТ

Зондаж громадської думки слід проводити в ОДУ не частіше одного разу на квартал.

СКЛАД РАДИ ПО ВИВЧЕННЮ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ ПРИ ПАРТКОМІ ОДУ

1. АНУФРІЄВ Л. О. — проректор
2. КІЧМАРЕНКО С. М. — голова студпрофкому;
3. КОВАЛЬ І. М. — заст. секретаря парткому;
4. КРАСНЯНСЬКИЙ М. П. — заст. голови профкому викладачів та співробітників;
5. ЛОБАЗОВ П. К. — зав. кафедрою етики, естетики та наукового атеїзму;
6. МАРИНИЧ Д. І. — заст. проректора з НДЧ;
7. ПОПОВА І. М. — професор кафедри філософії гуманітарних факультетів;
8. ЧАЙКОВСЬКИЙ О. В. — зав. кафедрою філософії природничих факультетів;
9. ЩЕГЛОВ Е. В. — заст. секретаря комітету комсомолу;
10. ЩЕРБАНЬ М. Т. — редактор газети «ЗНК».

«ЗА НАУКОВІ КАДРИ»

експрес-анкета

1. Які події минулого року ви вважаєте для себе найбільш пам'ятними?
2. Що ви хотіли б побажати читачам «ЗНК» у 1989 році?

Алла Маравенко, студентка V курсу філологічного факультету, російське відділення.

1. Найпам'ятнішою подією минулого року стала педпрактика на початку V курсу. Вона тривала цілу чверть, у мене були дуже хороші наставники — Г. С. Савінцева у СШ № 35 та М. Ф. Турутіна і Т. В. Чередниченко в університеті. Під час практики кожен міг ще раз перевірити правильність обраної професії. Особисто я не шкодую, що обрала шлях педагога. І ще вважаю, що час педпрактики треба не скорочувати, а навпаки, збільшувати.

2. Хочу побажати щоб наш університет випускав хороших, справжніх спеціалістів. Для цього потрібно дещо змінити систему навчання в університеті. Я вважаю, треба ввести основні і не основні дисципліни. Основний предмет повинні читати кілька викладачів, щоб студенти могли вибрати, який лектор їм більше підходить. Ще хочеться, щоб були спецкурси з дисциплін, але не по одному, а кілька, щоб студент також міг вибирати, а не вивчати той, який вважає за потрібне деканат.

Гадаю, що за таких змін набагато б підвищився рівень знань студентів.

позиція

СПРАВА ЧЕСТІ

Перебудова та активність особистості, відповідальність і самостійність в умовах демократизації і гласності, соціалістичного самоврядування.

Ці питання розглядалися на партійних зборах кафедри наукового комунізму. З доповіддю «Роль особистості комуніста в ідеїно-виховній роботі зі студентами» виступила доцент С. І. Дмитрієва. Вона також підготувала анонімну анкету, яку роздала комуністам перед зборами. Поради, які дали комуністи, заслуговують на увагу.

На питання «Чи відчуваєте ви свою особисту провину у зниженні авторитету суспільствознавства?» дев'ять чоловіків відповіли «так», шість — «ні».

На питання «Чи несете ви у своєму мисленні та поведінці сліди застійного періоду?» всім чоловікам відповіли «певною мірою», чотири чоловіки — «так», двоє — «ні».

На питання «Як впливають викриті недоліки минулих років на молоді?» були дані такі відповіді: позитивно — 6, підживляють віру в соціалізм — 4, викриття їх було необхідне, але не в такій мірі — 5.

Це коротке соціологічне дослідження показало, що односторонні відповіді та єдиного розуміння цих проблем немає. На зборах розгорнулася дискусія про особистість викладача, про те, якими рисами характеру, інтелекту пови-

нен володіти сучасний викладач.

На думку доцента М. С. Золотарьова, головне для викладача — суспільствознавця — глибоке знання марксистсько-ленінського вчення і вміння його викладати. Причому в сучасних умовах особливої важливості набуває індивідуальна робота з кожним студентом (співбесіда, написання рефератів, вирішення додаткових завдань та ін.).

Доцент Н. С. Степанова говорила про те, що виховувати правдою — це говорити студентам усе те, у що віриш сам, і якщо викладач не згідний чи в нього самого є сумніви з приводу тих чи інших рішень партії, то треба щиро викладати ці сумніви студентам.

Професор Д. С. Шелест відзначив, що говорити студентам потрібно те, що сам собі чітко і ясно уявляєш, а якщо немає ясності з приводу якоїсь проблеми, то викладач не повинен про неї говорити. Він звернув увагу на такі риси особистості викладача як політична зрілість, єдність слова і діла, чесність у праці. Істотного поліпшення, на його думку, вимагають аудиторні форми роботи (у гуртожитках, робота наукових гуртків, вечори запитань та відповідей, зустрічі за «круглим столом» та ін.).

На думку автора цих рядків, викладача — суспільствознавця повинна відзначати компетентність, висока професійна майстерність та політична чесність.

Асистент Г. В. Ревенко вказала на важливість єдності слова і діла, зв'язок теорії і практики у процесі викладання наукового комунізму. Загалом, розмова вийшла цікавою.

Комуністи кафедри вважають, що назріла необхідність повести подібну розмову на парткомі університету, на інших суспільствознавчих кафедрах.

О. ПОТАПЕНКОВ,
доцент кафедри наукового комунізму.

6 січня 1989 р.

КАЛЕНДАР

У першому кварталі 1989 року партком планує обговорити такі питання:

25 СІЧНЯ. Про роботу комуністів — керівників науково-дослідної частини університету по виконанню рішень партії та уряду і по перебудові вузівської науки.

Відповідальні: Ю. Н. Анисимов, Е. О. Нушикян, М. М. Чесноков;

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО РАДУ ПО ВИВЧЕННЮ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Рада створюється для проведення зондажу громадської думки студентів, співробітників та викладачів з найбільш актуальних проблем діяльності колективу ОДУ.

2. Рада складається з 10 чоловік. До неї входять представники ректорату, парткому, комітету ЛКСМУ, профкому, студентського профкому, соціологічних груп НДЛ-18. Очолює раду голова, обраний членами ради. Один із членів ради виконує обов'язки секретаря ради. Рада працює на громадських засадах.

3. Основні завдання ради: розгляд замовлень різних структурних підрозділів та громадських організацій ОДУ, пропозицій самих членів ради, прийняття рішень на проведення зондажу громадської думки; визначення відповідального за проведення опитування, виконавців та строків проведення робіт (у випадку необхідності — і джерела фінансування); обговорення підсумків виконаних робіт і затвердження матеріалів, підготовлених за результатами зондажу (інформаційних довідок, доповідних записок, рекомендацій та ін.); інформування замовників, ректорату, гро-

мадських організацій та редакції «ЗНК» про результати виконаних робіт.

4. Рада збирається на засідання один раз на квартал. Всі рішення ради приймаються більшістю голосів присутніх членів ради. Плани і робота ради регулярно висвітлюються в багатотиражній газеті «ЗНК».

5. Обов'язки голови ради: планування роботи і підготовка порядку денного засідань ради; складання проектів плану роботи ради.

6. Виконавці робіт. Відповідальним за проведення опитування призначається один із членів ради. До складу виконавців входять: співробітник однієї з соціологічних груп, співробітник ОЦ, інші працівники університету, студенти.

Розробка інструментарію, програми, обробка інформації, координація всіх робіт і аналіз результатів здійснюється соціологом і співробітником ОЦ, спільно з відповідальним виконавцем.

II. ПРАВА РАДИ

1. Запитувати і отримувати від ректорату, громадських організацій, кафедр і факультетів, інших структурних підрозділів університету дані обліку та звітності за темою зондажу громадської думки.

2. Залучати до виконання

(Закінчення.
Початок на 1-й стор.)

— **Ігор Петровичу, яка роль відводиться ОДУ в екологічних дослідженнях у рамках всього комплексу спільних робіт радянських та італійських університетів?**

— Наш університет візьме активну участь у п'яти програмах: дослідження, пов'язані з різними аспектами забруднення оточуючого середовища, в тому числі прибережного та морського — виявлення джерел забруднення та ін. (професор А. А. Еннан); структура агроєкосистем та їх взаємодія з оточуючим середовищем (професори І. М. Гоголь, Г. І. Швєбс); екологічна експертиза технічних проектів: важкі метали в оточуючому середовищі, захист підземних вод від забруднення (доцент М. Ф. Ротар); мікробіологічні методи очищення стічних вод (професор В. Д. Тараненко); розвиток марикольтури (професор Ф. С. Замбриборщ). Увесь комплекс цих робіт повинен координувати я, як член оргкомітету вже постійної радянсько-італійської університетської комісії з проблем оточуючого середовища.

— **Як ви вважаєте, Ігор Петровичу, чи буде мати зустріч, що відбулася, резонанс в інших європейських країнах, зокрема університетських містах?**

— З цього приводу можна сказати ось що. У фіналі нашої наради в Палермо ми прийняли детально обговорене звернення до всіх уні-

верситетів Європи. Зміст його такий: екологічні проблеми стають глобальними, міжнародними, загальнолюдськими і вимагають невідкладного вирішення. За підтримки урядів наших країн, ми звертаємося до європейських університетів із закликом об'єднати весь науковий та освітній потенціал для попередження екологічної кризи, що загрожуює людству, і оголосити 1990 рік «Роком Природи Європи». Це звернення від імені ОДУ підписано і мною.

— **Ігор Петровичу, чи є підстави сподіватися, що всі ці заклики будуть почуті?**

— Будемо оптимістами. Це життєстверджує почуття вселяє в мене спілкування з радянськими та зарубіжними колегами, з життєрадісними, гостинними, добрими жителями Палермо, південного портового міста, так схожого на Одесу шумом морських хвиль, гудками суден, строкатістю вулиць і облич. Нашим взаєморозумінням, коли справа стосується спільних бід. У самому центрі Палермо — ботанічний сад, а в самому центрі саду — велетенський фікус. Гравюра відомого італійського художника Маріо Карузо, що відобразила цей пам'ятник природи, стала емблемою нашої зустрічі. Вона символізує силу природи, її чистоту, міцний корінний зв'язок з нею всього живого. І, з іншого боку, — надзвичайну тендітність усього живого, незважаючи на видиму силу, залежність від нас, від людей...

Бесіду з
О. ГУБАР.

НЕЗАБУТНЄ

На біологічному факультеті відбулася зустріч з ветеранами Великої Вітчизняної війни, присвячена 45-річчю визволення Радянської України від німецько-фашистських загарбників. Із спогадами про ратні подвиги радянських людей виступили полковник у відставці О. Ф. Фісонов, генерал-майор танкових військ у відставці О. І. Гриняєв. Генерал-майор у відставці М. Ф. Буланов говорив про необхідність виховання у молодого покоління почуття патріотизму, безмежної відданості Бать-

ківщині і активної життєвої позиції.

Студенти з цікавістю слухали цих відважних людей, нагороджених бойовими орденами і медалями. Знайшли відгук у нас і слова настанови Героя Радянського Союзу, генерал-майора у відставці П. А. Гнідо. Ми зробимо все, що від нас залежить, аби країна наша стала багатшою і могутнішою, щоб ніколи не повторилися страхиття війни.

В. ІВАНОВА,
студентка У курсу
біофаку.

ПИТАННЯ—ВІДПОВІДЬ

На факультеті романо-германської філології пройшло засідання «круглого столу» на тему: «Білі плями в історії радянського суспільства». Зустріч була організована партбюро факультету РГФ сумісно з кафедрами історії СРСР та історії УРСР.

Той факт, що на зустріч прийшла велика група студентів і викладачів, свідчить про те, що ці питання сьогодні дуже актуальні і викликають живий інтерес. Учасники зустрічі з числа студентів задавали пи-

тання, що стосуються минулого нашої держави, історії нашого рідного міста. Так, наприклад, цікаво було дізнатися, що вулиця Радянської Армії носила колись ім'я Л. Троцького; що в перших Радах робітничих та солдатських депутатів брали участь депутати багатьох партій. Не залишилися поза увагою питання про причини появи культу особистості, про однопартійність у нашій країні та ін.

В. ПЕРЕВЕРЗЕВ,
студент І курсу РГФ.

публіцистичні нотатки

1989-й настав непомітно, я б сказав, буденно. Можливо, це й добре. У всякому разі, краще ділова ясність у всьому, аніж липовий ентузіазм на порожньому місці.

Та й минулий, 1988-й не міг не позначитися на нашому самопочутті. Катастрофа у Вірменії... Ми стали більш нетерпимими до благодушності, лицемірства, озокамилування, брехні.

Все, з чим повсякденно стикаєшся у нашому університетському бутті, постало раптом в іншому ракурсі. І, якщо чесно, то треба визнати, що наша власна безтурботність, наш

формалізм, в якому тоне будь-яка серйозна справа, просто вражають.

Узяти, наприклад, існуючу в університеті цивільну оборону, а конкретніше, ті щорічні навчання, мета яких — закріпити відповідні практичні навички у студентів і персоналу. Чи може хтось довести, що ці навчання справді чогось вчать їх учасників. Крім бравого рапорту про успішне проведення заходів нічого корисного не залишається. Втішає одна думка: може обійдеться і діяти в реальних обставинах нікому не доведеться. Бо як саме діяти — ніхто з нас не знає: ні в разі, боронь бо-

же, війни, ні в разі стихійного лиха.

Благодушність. І згадується драматично-комічна ситуація, що виникла на недавній звітній - виборній партійній конференції в університеті. В залі, де проходила конференція, несподівано погасло світло і партійний гімн «Інтернаціонал» довелося доспізувати... у непроглядній темряві. Що ж, буває, особливо в нашому місті. Однак, уявляю, як почували себе керівники університету, коли перше організаційне засідання новообраного парткому під головуванням першого секретаря Централь-

портрет

ВОДНИЙ із своїх праць професор Василь Васильович Фащенко наводить рядки білоруського поета А. Вертинського про сутність професійно-науковця і митця.

Я признаю с учеными родство.

Но признаю
И разницу от века:
Ученый
Расчленяет естество
Поэты
Собирают человека!

жених в книгах і різножанрових працях, тому свідство.

Чи не гармонія, яка є головним секретом мистецтва, тримає в рівновазі духовний світ педагога і вченого, відомого на Україні і за її межами. В основі її — талант і працездатність, закладені батьківськими традиціями, вироблені сумлінням під час навчання в школі й університеті, розвинуті в процесі постійного спілкування з книжкою мудрості.

дзянській всесоюзній літературі стали предметом студій вченого. Шевченко і Коцюбинський, Гончар і Довженко, Яновський і Зарубельний, Косинка і Стельмах, Мележ і Айтматов, Биков і Бондарев, Распутін і Астаф'єв — всіх не перелічити. Але головне спрямування досліджень — питання типології і поетики характерів у багатонаціональній радянській літературі, в орбіту котрих включено і науковий колектив кафедри радянської літератури і літератури народів СРСР. Активне співробітництво В. В. Фащенко з Інститутом літератури АН УРСР як члена спеціалізованої вченої ради по присудженню ступенів кандидата і доктора філологічних наук, публікація праць в академічних виданнях — яскраве свідчення творчого авторитету вченого. Приваблює в його досвіді взаємопроникнення філософсько-літературознавчих начал і лінгвістичної залюбленості в слово як першоелемент художнього тексту, його вічної краси. Це робить праці В. В. Фащенко воістину проблемними, відкриттями в сфері пізнання змісту і форми мистецьких явищ. Справедлива і нагорода — звання лауреата Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка.

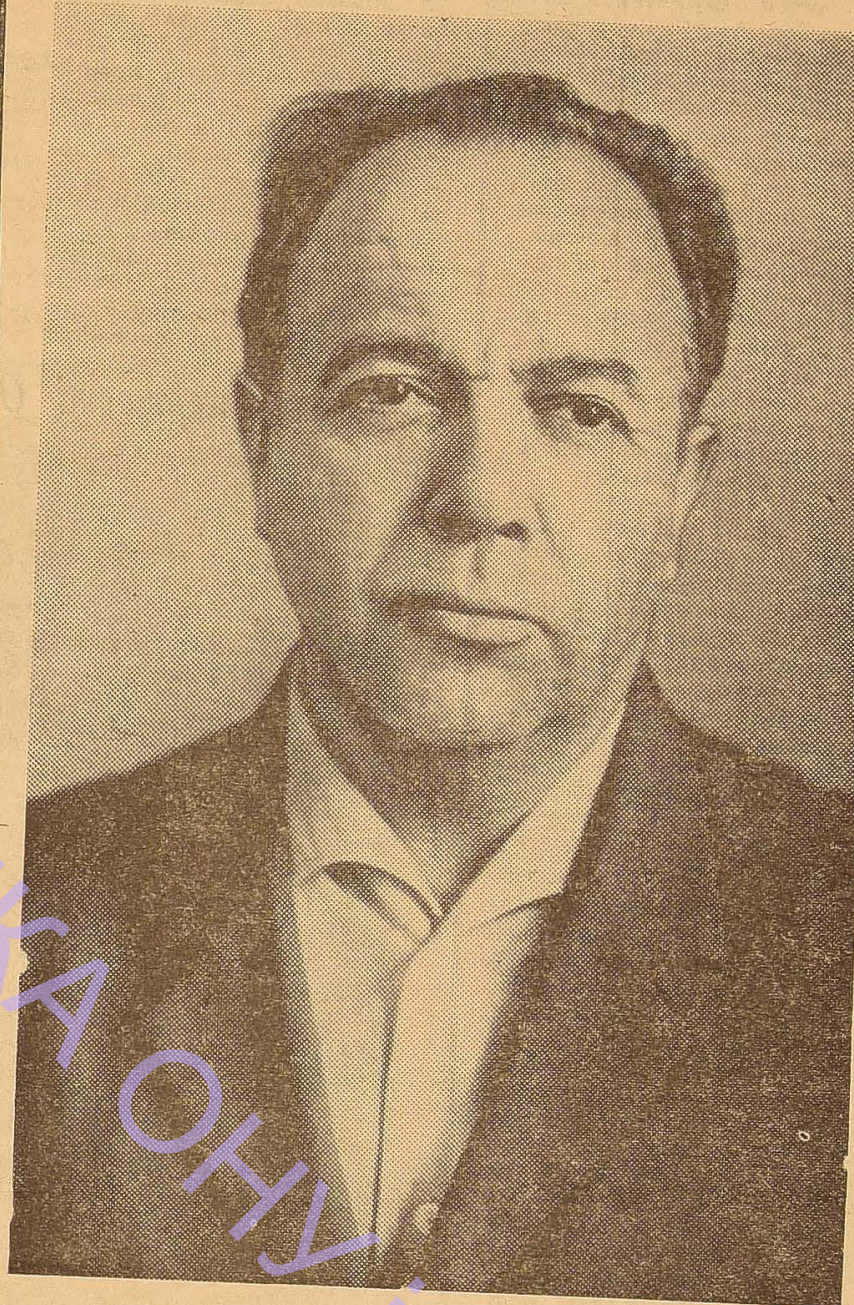
Свої знання професор щиро віддає молодим. Його лекції, що нагадують новели, створювані на очах аудиторії прекрасним усним мовленням оповідача й аналітика, приваблюють тим, що кожен слухач проникає в творчу лабораторію вченого, прагне мислити самобутньо і глибоко.

Безліч обов'язків — завідувач кафедри, головний редактор республіканського збірника «Вопросы литературы народов СССР», член університетської та академічних рад, член Ради з літературно-художньої критики в СП УРСР і СРСР — не відмінили головного покликання педагога — щедрості спілкування з молоддю. Уроки, які здобувають всі ті, хто вчиться у Василя Васильовича і працює з ним поруч, безмежно збагачують і виховують.

Громадськість філологічного факультету, студентська молодь, учні і колеги Василя Васильовича, користуючись нагодою ювілейної дати, бажають щедрого ужинку на науковій і педагогічній ниві, радості відкриттів, щастя і здоров'я.

В. САЄНКО,
доцент кафедри
радянської літератури
і літератури народів СРСР.

РЕДАКЦІЯ «ЗНК» ПРИЄДНУЄТЬСЯ ДО ТЕПЛИХ ПОЗДОРОВЛЕНЬ НА АДРЕСУ ВАСИЛЯ ВАСИЛЬОВИЧА ФАЩЕНКА З НАГОДИ 60-РІЧЧЯ І ЗИЧИТЬ ЙОМУ, КОЛИЩНЬОМУ РЕДАКТОРУ НАШОЇ ГАЗЕТИ, ЩАСЛИВОГО ТВОРЧОГО ДОВГОЛІТТЯ.

Поезія думок і почуттів

Аналогію між долею наукового пізнання, яке розчленовує живий предмет, і художньої творчості, що синтезує і оживляє його, «збираючи людину», можна поширити на природу педагогічного покликання. Плекання людини за допомогою такого предмета, як філологія, чи не найважливіша справа, якщо вона в руках майстра. І не тільки реєстр кадрів, які вийшли з педагогічної і наукової школи професора Фащенко, не тільки їх схвальні відгуки про працю свого вчителя, але плідність ідей і методів літературознавчих досліджень, зосеред-

Інтенсивне творче життя педагога — різноманітне. Він знає як літературний критик та член спілки письменників України, у всесоюзному та зарубіжному літературознавстві — як автор численних наукових статей і ґрунтовних монографічних досліджень: «Тема праці в радянській художній літературі», «Новела і новелісти», «Із студій про новелу», «Відкриття нового і діалектика почуттів», «У глибинах людського буття (Етюди про психологізм у літературі)», «Герой і слово», «Вибрані статті».

Багато імен у класичній і ра-

В ТЕНЕТАХ БАЙДУЖОСТІ

ного райкому партії Л. С. Михайленко проходило в приміщенні студклубу при світлі швидко згасаючих рекламних афіш: у хазяїв не знайшлося не те що гасової лампи, а навіть недопалка свічки.

Безтурботність. Найкращим зразком цієї людської риси, на мій погляд, можна вважати наше ставлення до організації заходів протипожежної охорони. І хоча це питання регулярно заслуховується на ректоратах і приймаються відповідні рішення, всі ми, на жаль, ще не пройнялися серйозністю фактичного положення. На кожному кроці ми грубо порушуємо елементарні правила

безпеки, не усвідомлюючи можливих наслідків.

Щойно мені розповіли: у зв'язку з недавнім оглядом-конкурсом студентської самодіяльності з дозволу когось із керівництва університету студенти проводили репетиції на сцені актового залу в нічний час. «Артисти» — дівчата і хлопці залюбки палили цигарки прямо на сцені. Певен, що їм ніхто не розповів про випадок, який стався в минулому році на фізичному факультеті: лише завдяки щасливому збігу обставин пожежа, що там виникла, не при-

(Закінчення на 4-й стор.)

В ТЕНЕТАХ БАЙДУЖОСТІ

(Закінчення.
Початок на 3-й стор.)

звела до більш тяжких наслідків.

Формалізм і байдужість — брати-близнюки. Про формалізм у нашому університеті можна було б говорити до 2000 року. І говоримо. Майже на кожному засіданні ректорату чи парткому. Та ефект від цих розмов дорівнює нулю.

Формалізм проник у всі пори нашого університетського організму. Згадайте, скільки було галасу навколо студентського самоврядування. Комітет комсомолу і студентський профком навіть підготували, а «ЗНК» 8 квітня минулого року опублікувала проєкт «Положення про студентське самоврядування в ОДУ». Опублікували... а обговорити і прийняти забули. «Ні, не забули, — сказав у розмові зі мною секретар комітету комсомолу Ю. Бошко. — Просто наш погляд на цю проблему дещо змінився». Чи не цією «змінною поглядом» можна пояснити той факт, що бухгалтерія ОДУ за останні два роки була змушена перерахувати на ремонт меблів у студентських гуртожитках понад 100 тисяч карбованців? Іншими словами, досамоврядувалися.

До речі, про студентське самоврядування. В наші студентські роки цього терміну ніхто не вживав. Але студенти дійсно «самоврядувалися»: самі організували художню самодіяльність, різні святкові вечори, в тому числі і новорічні. Причому, ніхто на них не бешкетував, шибок у вікнах не бив, як зараз буває. І взагалі, у всіх справах ми відчували і свою людську гідність, і свою відповідальність.

І знову формалізм. Згадайте про соціалістичні зобов'язання колективу університету, які публікуються на початку кожного року і потім відразу якось забуваються. Та настає осінь і профком не тільки підбиває підсумки їх виконання, але й оголошує передовиків і переможців. Неясно тільки, за якими критеріями оцінюються трудові подвиги кафедр і факультетів. У всякому разі, коли в напівзаповненому актовому залі вручаються на жовтневі свята перехідні прапори і вимпели, місцеві дотепники з успіхом збагачують скарбницю народної творчості.

Формалізм — завжди зло. Особливо, коли йдеться про умови праці людей.

На останньому засіданні парткому на порядку денному стояв звіт комуністів І. Г. Рутівського та М. Г. Нечаєва про готовність гуртожитків до зимівлі. В ході дискусії хтось закинув проректору з АГЧ: «А холоднеча в аудиторному корпусі на Пролетарському бульварі? Коли, нарешті, ми не будемо замерзати?» На що почулася репліка: «Зараз йдеться про гуртожитки, причому тут аудиторний корпус?»

Із року в рік одні і ті ж запитання, на які не чути конкретної відповіді.

Неможливо пояснити, чому, наприклад, в науковій бібліотеці, капітальний ремонт якої,

будемо сподіватися, до кінця XII п'ятирічки завершиться, відсутня тепла вода, а старі батареї центрального опалення практично не гріють. Провести теплу воду не становило великих труднощів. Це підтвердять і спеціалісти. Просто ніхто про це не подумав. Ось чому прибиральниця Валентина Сергіївна Лебедева, яка, незважаючи на пенсійний вік, продовжує працювати, прибираючи, мало не плаче — так болять руки від зимної холодної води.

Відсутність в бібліотеці вкрай необхідної побутової кімнати, чудернацькі люстри, що, блимаючи, освітлюють що завгодно, тільки не сторінки розкритих книжок, сутінки в бібліографічному відділі — бракує настільних ламп — все це свідчення байдужості до людей, формального ставлення господарників до своїх службових обов'язків.

Часом мені здається, що байдужість давно вже стала соціальною формою нашого існування. Згадайте, скільки років підряд ми ремствуємо з приводу безтолковості в роботі бухгалтерії, канцелярії та інших служб, навіть партком вчасно не отримує передплатуваних газет і журналів. А чи не буває так, що періодичні видання блукають невідомо де, тільки до адресата не доходять.

Я вже не обурююся з приводу того, що переповнені мішки з періодичними виданнями, буває, по декілька днів лежать не розібраними в коридорі наукової бібліотеки на столі біля вахтера, бо пошта не може класти їх в опорні поштові скриньки — вони переповнені. За цю кореспонденцію відповідає відділ науково-технічної інформації.

А хіба не можна зробити інакше: організувати в університетській експедицію за рахунок скорочення службових осіб там, де вони недовантажені. Виграє би університет, було б більше порядку на такій важливій ділянці.

В одній з недавніх передач центрального телебачення хтось з роєвників в інтерв'ю сказав кореспонденту: «Над усе перебудови завважають байдужі люди». Байдужих і в нас, в університеті, вистачає.

Я навмисне не зачіпаю такі сфери як учбовий процес та наука. Тут теж чимало своїх проблем, але вони потребують окремої розмови.

Сказав про наболіле і неприємне, бо впевнений, що навіть малозначущі дрібниці, в кінцевому рахунку, не просто псуєть нам настрій, а живлять атмосферу байдужості, яка зводить нанівець всі наші зусилля і прагнення до кращого. Будувати міцне майбутнє на хисткому фундаменті неможливо. Як неможливо розраховувати на правильний підхід і успішне вирішення складних проблем без тверезої і чесної оцінки реального стану справ у нашому спільному домі.

Про все це подумалося на порозі нового 1989 року.

М. ЩЕРБАНЬ.

АНОНС: у наступному номері «ЗНК» читайте матеріал про здобутки університетських астрономів «Открилась бездна, звезд полна...».

ПИШІТЬ НАМ: 270057, Одеса-Центр вул. Петра Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ: Одеса, вул. Радянської Армії 24, 1-й поверх, кімната, 9.

ДЗВОНІТЬ: тел. 23-84-13.

Редактор М. ЩЕРБАНЬ.

«За научні надри», орган парткома, ректората, профкомов и комитетта комсомола Одесского государственного университета им. Мечникова. (На украинском языке).

Друк. тил. «Чорноморська комуна» Одеського обкому КП України, пл. 50-річчя СРСР, 1. Тираж 1000 прим. Обсяг 0,5 аркуша формату газети «Правда».

Зам. № 123.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ

З наукових конференцій, в яких довелось брати участь у 1988 році, хотілося б виділити дві. 12—14 жовтня у Миколаєві відбулася республіканська науково-практична конференція «Актуальні проблеми дослідження біографії пролетарських революціонерів». Фактично вона вийшла за межі республіки, бо в ній взяли також участь вчені-історики з Російської Федерації, Молдавії, Прибалтики, Вірменії.

У доповіді завідувача відділом історії капіталізму Інституту історії АН УРСР доктора історичних наук, професора В. Г. Сарбея відзначалося, що з року в рік у вітчизняній історіографії скорочувалась кількість імен пролетарських революціонерів. Багатотомна історія УРСР обмежується двома-трьома десятками. «Український історичний журнал» з початку свого існування (1957 р.) спромігся

опублікувати біля 120 біографічних нарисів, до того ж про деяких осіб по 5—8 разів. В той же час журналістпарту України «Літопис революції» за 12 років існування (1921—1933) встиг надрукувати 550 довідок про пролетарських революціонерів, які діяли на території республіки.

Під час першої хвили реакції, яка пройшла після XX з'їзду партії, було повернуто до історії тільки незначну кількість цих імен. Зараз стоїть питання про створення бібліографічного словника про пролетарських революціонерів на Україні, взяття на облік пам'ятників та пам'ятних місць, зв'язаних з їх діяльністю. Про це йшла мова на конференції. Відбувся цікавий та корисний обмін думками з питань методології вивчення біографій пролетарських революціонерів, джерелознавчих

та історіографічних питань, окремих персоналій.

Друга конференція, про яку піде мова, відбулася у Кіровограді 5—6 грудня на базі педагогічного інституту ім. О. С. Пушкіна. Це — Перша Правобережна наукова конференція з історичного краєзнавства. Працювало дві секції: з археології та історії краю. З доповідями та повідомленнями виступали історики, краєзнавці та вчителі з Києва, Вінниці, Одеси, Кіровоградщини. Учасники конференції говорили про дефіцит краєзнавчих матеріалів, які можна було б використати в учбовому процесі, необхідність видання як методичних розробок для вчителів, так і популярних «книжок для читання» для учнів середніх шкіл та виробничо-технічних з питань краєзнавства.

О. ГОНТАР,
доцент істфаку.

підсумки першості ОДУ з футболу

АКЦЕНТ НА КОНТРАТАКУ

Чемпіоном-88, серед університетських команд, повторивши успіх 1985 року, стала команда юридичного факультету. Юристи дуже грамотно будували тактику кожного матчу у фінальній четвірці. Вони вели гру від оборони, зробивши акцент на стрімкі контратаки, де віртуозно зіграв їх лідер, безумовно, кращий гравець турніру, Віктор Тарноноп. Проявивши хороше почуття гола та майстерність у завершених атаках, Віктор часто творив голи буквально з нічого. Разом з істориком А. Передеренком вони стали кращими бомбардирами, забивши 9 м'ячів. Добре підігравав Тарнонопу другий нападаючий — Ігор Обідляк. Він забив 4 м'ячі. А серед головних організаторів оборони можна відзначити чистильника, капітана команди — Михайла Курченка, котрий зіграв просто і дуже надійно. Впевнено зіграв перший захисник Анатолій Прибок. У напівзахисті Володимир Жданюк, котрий проробив у кожному матчі великий обсяг роботи, забив 2 важливі м'ячі. Володимир був всюдисущий, але головне його завдання полягало в тому, що він був головним постачальником м'ячів нападаючим. Не можна не сказати про впевнену гру воротаря Миколи Чайки, який виручав у безнадійних ситуаціях. У нього за правом приз кращого воротаря.

Друге місце у істориків. Вони повторили найвище досягнення свого факультету 10-річної давності. Це великий успіх. До початку турніру вони не були в фаворитах. Та й зараз багато хто вважає, що друге місце — випадковість, що історики посіли його дякуючи сенсаційній перемозі 1:0 над геофаном. Але й в ключо-

вій грі з юрфаном історики вели у другому таймі 1:0. І лише через груби прорахунки програли 1:3. Історики — найорганізованіша команда (отримала відповідний приз), хоча і без «зірок». До турніру кожен футболіст в цій команді підійшов у найкращій формі і повністю мобілізованим на боротьбу. Дуже добре зіграв передній захисник Василь Бачинський. Можливо, менш технічно, але досить грамотно і самовіддано — Віктор Конопельський. У середній лінії непогано вів гру Володимир Мурсанов, який отримав приз кращого дебютанта турніру. Великий обсяг роботи виконали крайні напівзахисники Геннадій Мурзановський (забив 3 м'ячі) і Юрій Цимбалістий. У нападі під старт В. Тарнонопу грав Олександр Передеренко. Він єдиний не йшов з поля без гола і одержав приз за найкрасивіший гол турніру.

Третє місце геологів розцінили як невдачу. Вони — чемпіони двох минулих років. Якби вони обіграли в останній зустрічі юрфак, практично геофан знов став би чемпіоном. Але юрфак, котрий грав третій день підряд, проявив і мужність, і наполегливість, і характер. Юристи вистояли — 0:0. І в результаті геофан лише третій. Перемігши з рахунком 5:1 команду мехмату, екс-чемпіони підтвердили свою силу. Капітан команди Петро Гайдаржі відзначив лише Костянтин Самсонов, який отримав приз кращого напівзахисника, гравця розумного, технічного, що тонко розбирається в ігрових ситуаціях. Ще до турніру був травмований Микола Гайдаржі, і це було безперечною втраченою для геологів. Непогано зіграв Артур Ігнатов. Загалом команді геофану, на думку

О. Ф. Попично, бракувало організованої гри. Слабо зіграв воротар.

Не пощастило у фіналі математичному факультету. Перший результат — їх перемога 2:1 у грі з юристами, не був затверджений, і за рішенням обох команд матч переігрався. У другій зустрічі, вигравши та маючи перевагу у ході гри, мехмат програв 3:1. Ця поразка і пов'язані з нею причини морально зламали команду. Математики вже не зуміли показати свою гру, програвши геологам та історикам. Перед останньою грою з істориками у мехмату були шанси на третє місце у випадку перемоги. Але історики були явно сильнішими, перемігши 4:1. Цю зустріч впевнено судив Володимир Григор'єв (філфак), визначив кращим суддею першості Слабо зіграла у мехмату захисна лінія. Головною особовою в обороні був, безумовно, Віктор Мунтян. Він проявив неабиякі здібності, яких, на жаль, не було в усієї команди.

Кілька слів про організацію турніру. Вона була на високому рівні, в чому, насамперед, заслуга самих студентів. Хочу подякувати деканату та партійній організації історичного факультету за всебічну допомогу і підтримку, які були надані збірній істфаку. Без неї ми б не домоглися такого високого результату. На жаль, болельників, було дуже мало. Можливо, через негодю? Глядач — це 12-й гравець, який часто може вирішити результат зустрічі. Очевидно, потрібна велика і обміркована реклама змагань.

М. ЛІХОВИДОВ,
студент ІV курсу істфаку.